

LJUDSKI GLAS

Glasiło „Kmetško-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, na mesec 6 K; posamezna številka 2 K. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljke za uredništvo in upravnništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I.

Ne gre za to, kdo ima prav, temveč za to, kaj je prav.

(Odkrita beseda na levo in desno.)

Mariborska konferenca je zopet pokazala, kako malo znajo sodrugi ceniti pomen sklepov. To je seveda še posledica starih razmer, v katerih so posamezniki odločevali popolnoma po svoji volji — še zdaj namreč izrabljajo posamezniki razne konference, kar ni prav nič težkega, če se sklicujejo konference kar tako po „prepričanju“, mesto da bi se sklicevali zbori pooblaščenih in pravilno izvoljenih delegatov tistih organizacij, ki so res po statutu članice JSDS in KDZ, ki res izpolnjujejo svoje dolžnosti.

Mariborska konferenca je sklepala n. pr. o stvareh, ki so že rešene po statutu. Če se kdo izgovarja, da statuta ne pozna, ker ga še nimamo tiskanega, dokazuje s tem le svojo nevednost oziroma neorganiziranost: če ni bil sam navzoč na strankinih zbiorih, zakaj pa ni zanteval, naj delegat poroča članom svoje organizacije? Sicer so pa glavna določila že izšla v tisku, po vrhu so pa organizacije prejele okrožnice. Žalibog nekateri sodrugi ne smatrajo za potrebno čitati okrožnice, češ, saj že to vse vemo!

Ali ni škoda časa, če se pečamo z zadevami, ki so že rešene? Zato pa smo se organizirali, da si združeni razdelimo delo in da bomo imeli potem enake smernice dela, da si bomo že ugotovljene smernice zapomnili in delali na njih temelju dalje, ne pa, da skuša vsak posameznik zase po svoje rešiti vsako zadevo. To bi vedlo nazaj v individualizem in separatizem, ki sta socializmu oba načelno nasprotna, sta pa tudi — ne glede na potrat časa — silno škodljiva socialističnemu razmahu.

Posebno se pa moramo obrniti proti tistemu mariborskemu sklepu, ki greši proti statutu s tem, da se postavlja proti pravilnemu in tudi že neizpremenljivemu sklepu izvrševalnega odbora.

Dobrih 14 dni pred strankinim zborom čitamo v „Enakosti“ sklep, naj se zbor ne sestane v Trbovljah, ker bi se to lahko tolmačilo kot demonstracija proti tistemu delavstvu, ki je zdaj preganjano, in da bi torej taka demonstracija znala škodovati zedinjenju.

Prvič se zdaj, ko so priprave za zbor v najlepšem teku, sploh ne da več izpreminjati kraj zborovanja, torej pomeni tak izpreminjalni predlog le nepotrebno razburjanje.

Drugič se je debata o tem vprašanju že dvakrat izčrpala in obakrat se je izvrševalni odbor odločil za Trbovlje, prvič za avgust, drugič za december.

Tretjič vpliva tako izpreminjanje pravo-močnih sklepov zelo slabo na odločnost in stalnost naših sodrugov. Že na zadnji seji izvrševalnega odbora smo čutili ta vpliv, in sicer precej ostro, kajti pred dnevnim redom je bilo stavljeno vprašanje, če so sklepi izvrševalnega odbora veljavni ali ne, češ, sicer ni treba, da jih sklepamo. Tudi čut odgovornosti bi se še bolj zmanjšal, nego je že,

če bi imeli vedno postransko misel: če ne bo dobro, bomo pa izpremenili. — Sicer pa, kako bi tak sklep vplival na trboveljske sodruge?

Četrtič pa — in to se nam zdi najvažnejše! — se navaja za razlog izpremembe gola, pusta demagogija, lov na komuniste. O tem je pa treba, da izpregovorim malo obširnejše, ker je že tudi skrajni čas, da o tem prav jasno govorimo.

Že enkrat („Ljudski glas“ 4. maja) smo povedali sledeče:

1.) V kolikor je komunizem na Slovenskem nastal vled nereda v naši stranki, ga ne smatramo za komunizem, marveč za opozicijo v socialni demokraciji. Ker je stranka na zbiorih v Mariboru in Celju določila red, po katerem se priznavajo članom pravice, je popolnoma nemogoče, da bi v stranki gospodaril kdorkoli proti volji članstva. In ker se trudimo izvajati vse sklepe strankinih zbiorov, ne more nihče več govoriti o neredu v stranki. Kdor je samo proti neredu, je torej z nami. Pomaga naj nam! Razredni boj potrebuje vseh borcev! Osebnosti pa na stran! Nikdar ne prašujemo, kdo ima prav, temveč vselej le, kaj je prav. In tisto, kar je prav, izvršujemo, čeprav včeraj še nismo vedeli, da je prav! Ne le mi, tudi drugi so se motili!

2.) Kolikor pa je pri nas pravih komunistov, ki so proti našemu programu, tem smo že itak povedali, da celjska resolucija z dne 29. aprila ne pomeni programatičnega zblizanja obeh strank. S to resolucijo je naše načelstvo le priznalo komunistično stranko za stranko delavnega ljudstva, s katero smemo pač sklepati kompromise v obrambo proti skupnemu sovražniku kapitalu, nikakor pa ni mogoče, da bi se naša stranka združila s komunistično v eno stranko, ker nas pač ločijo — programi.

Dokler vztrajajo komunisti na svojem — po naših nazorih neizvedljivem programu, je spojenje obeh strank neizvedljivo.

Kdor sodi trezno, vidi, kam vodi ilegalna borba. Ali je mogoče zaupati voditelju, ki ne veš od kod dobiva denar? Kaj če ga dobiva od vlade, od kapitalista? Če pravi, da ga dobiva iz tujih držav, ali od tajnih somišljenikov, komu polaga račune? Kdo so tisti somišljeniki?

Razredna stranka mora stremeti za tem, da združi vse delavno ljudstvo kot razred proti razredov lenuhov in njih priganjačev. Kako hočeš združiti delavce, ki so razkropljeni po kapitalističnih intrigah, ki so bili že tolikokrat ogoljufani? Ne pojde drugače, kakor da jim pokažeš točne račune! Vedeti hočejo, kako se rabijo njih trdo prisluženi novci, in prav imajo! Stranka, ki skriva svoje račune, nima pravice na zaupanje — socializmu pa tudi treba ni, da bi kaj skrival, ker je njegov cilj jasen in krasen.

Trdno vero pa imamo, da bo mogoče združiti vse proletarske stranke sveta prej ali slej v novi mednarodni organizaciji na temelju sklepov dunajske februarске konference. Naša stranka se je te konference udeležila in naš

letošnji strankin zbor bo njene sklepe gotovo potrdil.

S tem bomo slovesno javno pokazali, kaj nas loči od komunistov.

In če gremo zborovat v Trbovlje s tem jasnim namenom, je gotovo skrajna brezokusnost trditi, da gremo v Trbovlje komuniste snubit. Ravno tako brezokusna seveda pa je tudi trditev, da jih gremo morebiti dražiti. Take stvari si izmišljujejo ljudje, ki jim je strankin program premaio svet — ali ga pa sploh ne poznajo.

Določene so bile Trbovlje pač kot važno središče organiziranega proletarijata, ki zasluži, da si ga tudi enkrat izberemo za zborovališče. In če spoznajo naši delegati od blizu to važno postojanko v boju proletarijata zoper kapital, more biti to celokupnemu proletarijatu le v prid.

JDS ustanavlja strokovne organizacije.

G. dr. Žerjav in vsa JDS arska stranka se je do zadnjih časov zavedala, da je zastopnica in zaščitnica kapitala in buržoazije. Tudi njeno delo je kazalo to. Za delavstvo naj se brigajo le drugi. Ko pa je JDS uvidela, da nekako izgublja tla, se je pa kar čez noč izpreobrnila in g. dr. Žerjav je pričel ustanavljati delavsko organizacijo Samostojno strokovno delavsko unijo. Čudno je, da je vse, kar izide iz JDS „samostojno“. Pri ustanavljanju te delavske unije pa se je pokazalo, da g. dr. Žerjav ne razpolaga s strokovno izobraženimi ljudmi, ker bi sicer gotovo ne postavil komunista za predsednika in „neutralca“ Zupanca za tajnika. G. Zupanc je postal vsekakor zagrizen „neutralec“, ker bi drugače ne sprejel tega mesta, ko je vendar že v tekočem letu trikrat izpremenil svojo politično „barbo“. Spomladi je bil zvest prištaš JSDS, jeseni zagrizen SLS ar, na zimo pa se je pričel greti pri JDS arskih pečeh. — Kdor da več, k tistemu pa grem, saj prepričanje in karakter je toliko vredno, kolikor tisočakov dobim zanj — si misli g. Zupanc. Slabo zapisane moči je postavil g. dr. Žerjav na čelo svoji organizaciji.

Pred nedavnim časom je razpošiljala ta „Samostojna strokovna delavska unija“ okrožnice na delavstvo in zaupnike, v katerih jim nova firma Curhalek & Zupanc ponujajo rešitev izpod kapitalističnega jarma in svobodo v pokretu.

G. dr. Žerjav in njegov štab naj ne misli, da je delavstvo še tako nezavedno, da bi ne znalo ločiti dobro od slabega. Res je, da tava še mnogo proletarijata po taborih kapitalističnih in buržoaznih strank ter njih organizacij, vendar pa tudi ta proletarijat ve, da je JDS tista, ki nasprotuje v socialnem in gmoimnem oziru delavstvu.

„Samostojna strokovna delavska unija“ je postala takoj ob rdjstvu mrtvo dete, ker si je postavila na čelo ljudi brez kakršnegakoli prepričanja, ljudi, katerim je vsaka organizacija pokazala vrata vsled njen spionaže

in breznačajnosti. Ker delavstvo le noče nasesti na limanice, je SSDU baje sklicala že nekaj sestankov, na katerih je moral g. Zupanc delavstvu povedati, da nima pravega pojma o delavskih organizacijah. Ali bi ne bilo boljše, da bi sam g. dr. Žerjav nastopil kot prvobornik za delavske interese? G. Zupancu pa priporočamo, da pusti delavstvo, ker nima talenta za Delavskega misijo, in pogleda naj rajši vase ter naj ne divja od organizacije do organizacije.

To kriči do nebes.

V Gorjah pri Bledu je tovarna za pohištvo, ki izdeluje tudi lesene škatle za kolomaz. Pri tem delu so zaposleni otroci od 8 do 16 let. Vseh skupaj je okoli 30, večinoma od 10 do 14 let. Pri delu imajo štiri petrolejske svetilke od številke 8 in 11, samo ena je nekaj boljša. Delajo pa od 7. do 23. ure, torej 16 ur na dan.

Plačani so pa na akord, to se pravi, kolikor izgotovijo škatlic, toliko dobe plače. Najpridnejši, najizurjenjši in najstarejši fantje narede na dan 100 škatlic, od vsake imajo 50 vinarjev, torej zaslužijo 50 kron na dan. Koliko najmlajši sužnji?

Vse to se govori po Gorjah, pa ni nikogar, ki bi posvetil v te razmere. Zaupnika sem vprašal, če ve kaka imena staršev teh otrok, takoj je začel: Ivan Veber, Marija Pucova itd. To traja že kake tri tedne!

Zadnjo soboto zvečer je bilo zopet izplačevanje. Pomislite, ljudje, otrokom izplačujejo tedenski zaslužek ob 23. uri, ob 11. uri zvečer! Pa še nekaj. To soboto so jim tudi utrgali, pa kar 20 vinarjev pri vsaki škatlici! Lahko si mislite, kako so otroci gledali, eni žalostno, eni divje, vsem pa se je v srce zapicila storjena krivica.

Eni bodo ustrašeni, za vedno strahopetci, drugi pa — uporniki.

Tem otrokom trgajo tudi vsak teden po eno krono za bolniško blagajno. Ker se je po nesreči razbila neka svetilka, so utrgali 4 ali 5 dečkom vsakemu po 9 K.

Kje je obrtno nadzorništvo ali kakor se zdaj slavnostno imenuje: Inšpekcija rada? Čemu plačujemo tiste gospode tam? Ali čakate, da se bodo ti otroci pritožili, ki še ne vedo, da imamo zakone, kaj še, da bi vedeli, da se je treba za zakone tudi boriti, če ne ostanejo — samo na papirju.

Kaj dela šola, da ne naznani tega? Ali hodijo vsi otroci v šolo, kakor je predpisano?

Tudi bolniško blagajno plačujejo. Če bi bil jaz tam uradnik, bi vedel, da otroci ne smejo delati! Naznanil bi to!

Kaj dela cerkev? Kaj glavarstvo?

Celo kopo uradnikov, plačanih uradnikov in orožnikov imamo, silno gosto je to sito, nobena beseda ne pride skozi, toda takile v nebo kričeči grehi pa pridejo skozi to sito popolnoma lepo. Ali kar čez poskačejo?

Drugega uradništva hočemo!

Pa tudi drugačnega ljudstva! Ne pusti,

da ti drva sekajo na glavi, organiziraj se, čitaj! Delaj!

Opomba. Ta članek je imel iziti že v prejšnji številki, žalibog je izostal vsled tehniških zaprek. Ker smo pa zadevo obravnavali že 5. t. m. na javnem shodu na Jesenicah, se je že vršila preiskava. Slišale so se tudi še druge stvari, n. pr. da so morali otroci plačati še eno svetilko, ki jo je razbil nekdo, ki je divjal za mladimi deklicami!

Zanimiv je tudi izgovor, da so se otroci ponujali v delo! Seveda so se ponujali, če so lačni! Saj zato pa smo proti liberalni svobodi, ker ne sme biti dovoljeno izkoriščati ljudsko bedo! Čemu so potem socialni zakoni?

Najbolj zanimiva je pa hvala, ki jo 8. t. m. poje „Jugoslavija“ tej tovarni. Tako je piše: Nova tovarna „Vintgar“ v Gorjah pri Bledu je opremljena z najmodernejšimi stroji in ima poleg tega tudi moderno opremljeno tovarno za pohištvo in vrtno stole. Domače podjetje vsem interesentom najtopleje priporočamo.

Iz tega se prav lepo vidi kakšen socializem je tisto, kar ponujajo narodni socialci.

Iz stranke.

Vsem članom nadzorstva JSDS.

V svrhu kontrole tajništva se bo vršila seja nadzorstva JSDS in KDZ v nedeljo dne 18. t. m. ob 11. uri (po prihodu mariborskega vlaka) v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6 I.

Prosimo vse člane kontrole za točno udeležbo. — Brez posebnih vabil!

Centralno tajništvo JSDS in KDZ.

Sv. Peter pod Sv. gorami. Krajevna organizacija KDZ opozarja vse člane, ki so v zastanku s prispevki, da to čimprej poravnajo, sicer jih bomo izključili. Dolžnost članov je, da izvršijo svojo dolžnost in ne ovirajo redno delovanje organizacije. Konec leta se bliža, tako tudi računski zaključek. Odbor.

Dne 9. t. m. smo razposlali okrožnico z dne 9. decembra vsem krajevnim organizacijam, ki imajo pravico do udeležbe na strankinem zboru. Organizacije, ki bi te okrožnice ne prejele, dasi so obračunale pravilno, naj takoj reklamirajo. — Centralno tajništvo JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Rečica na Paki. V nedeljo dne 18. t. m. se bo vršil shod KDZ v Šmartnem ob Paki v prostorih g. Iv. Bizjaka s sledečim dnevnim redom: 1. Občinska politika, 2. agrarna reforma in 3. militarizem pri nas in drugod.

Poročevalec iz Celja.

Dolžnost vseh sodrugov je, da se shoda točno in polnoštevilno udeležijo. Pogumno moramo v boj za svoje pravice. Zato naj pripelje vsak svojega prijatelja s seboj. Naša organizacija ni mrtvo rojeno dete, kakor druga društva na Paki. Streti je treba sedanjo korupcijo, zato se mora delavno ljudstvo združiti — brez organizacije ne bo doseglo ničesar.

Predsednik pripravljalnega odbora.

Šmartno ob Dreti. Krajevna organizacija v Šmartnem ob Dreti vabi vse člane na občni

zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 18. t. m. ob 14. uri pri Florijanu Čajnerju s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo sedanjega odbora. 2. Načrt nadaljnjega delovanja. 3. Slučajnosti. 4. Izvolitev novega odbora.

Člani naj prinesejo izkaznico s seboj. Sprejemali se bodo tudi novi člani. Dolžnost vsakega zavednega sodruga je, da se občnega zbora točno udeleži. Odbor.

Dopisi.

Ljubno. K agrarni reformi. Mnogo smo že pisali o tem, za naše kmetstvo delavstvo tako važnem socialnem vprašanju. Veleposestniško zemljo, ki je prešla krivičnim potom v roke kapitalistov in buržoazije, mora dobiti tisti, ki jo bo sam obdeloval. Važno pa je nadalje, kako naj bo izvedena agrarna reforma, da bo res v korist revnim slojem in malemu kmetu.

Ni dovolj, da je agrarna reforma poštena in pravična, ampak biti mora tudi pametno in popolno izvedena, da ne bodo imeli odvetniki vsled nerodne izvedbe še desetletja mastnega zaslužka. Urediti je treba tudi ceste in pota. Pri že obstoječih kmetijah se morajo urediti vse servitutne pravice zakonskim potom brez ozira na to, jeli to komu prav ali ne. Zemlja je brez pomena in vrednosti, če nima posestnik vozne ceste in poti do svojega polja.

V vseh teh zadevah mora iti sodnijska oblast kmetu na roko, da ne bo večnih tožb in preprirov med kmeti, kakor se je to do zdaj godilo, seveda ne v korist kmetom, ampak v korist odvetnikom.

Mogoče se bo kdo taki ureditvi upiral, čez nekaj časa bo pa svojo zmoto sam spoznal. Poznam dobro rodovitno posestvo (polje), ki pa nima nobene vrednosti, ker gre cesta čez reko poleg javnega mosta. Posestnik ne more nikdar pravočasno pogojiti, ker je pozimi, spomladi in v jeseni vedno velika voda, čez most pa ne sme, ker bi moral peljati nekaj korakov po prazni nerodovitni sosedovi ledini, ki pa tudi ni prava sosedova last, ampak mu je po zastarelem avstrijskem mostnem zakonu le prisojena zemlja. Nevedni sosed — kmet, se pa iz same „ljubezni do bližnjega“ tako kapricira na ta vredni kosček zemlje, da prizadeti posestnik še javnega mosta pogledati ne sme, če ravno je moral prispevati kot davkoplačevalec zanj tudi par sto kron. Drugi primer: Neki kmet ima servitutno cesto do svojega gozda, ne more pa te ceste z vozom uporabljati, ker ne more na svoji zemlji obrniti voza, po sosedovi ga pa ne sme, ker je prednik pri kupčiji pozabil na obračanje voza, kakor v prvem slučaju na preplavljenje v času, ko reka naraste.

Ta dva primera naj služita sodnijski oblasti pri novih kupčijah za vzgled in naj kupca na take slučaje opozori, da ga ne bodo pozneje odvetniki po nepotrebnem izmozgavali.

Važna naloga agrarne reforme je tudi, da pri podržavljenju gozdov skrbi za to, da bo stavbni les, paša in stelja pripadla kmetškemu delavstvu in malemu kmetu.

Šmartno na Paki. Da so pri nas zelo žalostne razmere, vidi vsak, ki je količkaj so-

Ivan Cankar.

Dne 11. decembra smo obhajali že tretjo obletnico Cankarjeve smrti. Kot Slovenci, kot proletarci in kot ljudje smo dolžni, da se spomnimo tega moža, ki je bil pravi duševni velikan i kot Slovenec, i kot proletarec, i kot človek.

I.

Slovenci smo imeli prav malo velikih mož, in če smo jih nekaj imeli, so po veliki večini zbežali k drugim, večjim in bogatjšim narodom. To velja posebno za pisatelje:

Lakote, slave, blaga
vleče pisarja drugam!

Tako pravi Prešeren, in prav ima! Slovencev je malo, pa še ti ti ne čitajo radi. Zato ni mogel pri nas še noben pisatelj živeti od samega pisanja. V znano ti je isto. Učenjak je moral pisati po nemško, drugače bi njegovih razlag nihče ne čital. Če ti ho-dili vsi bos, bi ne bilo čevljarjev pri nas, gotovo ne!

Cankar pa ni želel niti slave, niti blaga. Ni šel k Nemcem, kjer bi bil imel oboje, temveč je mislil: moja mati in moji bratje hodijo bos, treba je izučiti se čevljarstva, narediti jim čevlje in jim jih obuti. Čeprav zastoj, čeprav me še ozmerjajo za to — najprej jih moram navaditi na čevlje, potem jih bodo pa kupovali.

Če bi mislil tako pravi čevljar, bi to ne bilo nič posebnega. V kratkem bi se ljudje navadili na čevlje in bi jih tudi radi dobro plačevali. Da je pa mislil tako pisatelj, to je nekaj prav posebnega, kajti ceniti knjige se naše ljudstvo ni naučilo tako, kakor ceniti čevlje. Čevlji te obvarujejo mraza, knjiga pa ne, kvečjemu če bi jo raztrgal in si v njen papir noge zavil, ali pa če bi si z njo peč zakuril. Toda cunje so cenejše in drva tudi! Kaj boš s knjigo? Oči si kvariš, pa petrolej žgeš po nepotrebnem, rajši pojdi spat, da boš jutri lažje delal, ali pa pojdi v gostilno, da se malo razvedriš! Nič rada te ne vidim tako resnega! Čemu vse premišljevanj? Ti ne boš sveta popravil!

Tako govorijo naše dobre mamice, ki so noč in dan, leto za letom, od 10. do 80. leta

kar naprej samo garale, trpele in strdale, da so dopolnile pičli zaslužek najprej očetu, potem možu, potem sinu. Če so si ukradle kakšno minuto, so skočile v cerkev tožit Bogu svojo bedo in prosit ga usmiljenja, ker so se bale, da ne bodo imele časa izpovedati se pred smrtjo, ker bodo morale hitro še zakrpati pravnikov hlačke ali pa kaj drugega. Še umreti ne bodo utegnile.

Čevlji koristi takoj, ko ga obuješ, knjiga pa šele leta in leta pozneje. Mnogokrat sploh ne boš imel nikake gmotne koristi od nje, tudi duševnih koristi morebiti ne boš opazil, zato bodo pa Tvoji otroci imeli tem večje gmotne in duševne koristi. Pa tega naše od kapitalizma in klerikalizma izmozgane mamice niso razumele in še ne razumejo, zato ne kupujejo knjig.

Vse to je Cankar natančno vedel. Vedel je, da so ljudje bos, da pa čevljev ne poznajo in zato tudi ne marajo. Da jih bodo pa spoznali, zato se je izučil čevljarstva in začel pridno delati čevlje in jih razmetavati po svoji domovini, ki je sladka in grenka obenem: sladka, ker potrebuje, grenka, ker ne mara. (Dalje prih.)

cialističnega mišljenja. Pri nas imamo stranko, ki sledi našemu župniku in kaplanu. Ta dva ne pustita prilike iz rok — kjer se da, izmogajo nas revne davkoplačevalce. Naš župnik je par mesecev po njegovem prihodu sestavil komisijo, kateri je načeloval g. župan Pirtušek in ki je ugotovila, da je treba popraviti farovž in vsa gospodarska poslopja. Vse na občinske stroške. Naš proračun znaša danes 70.500 K. Občini pripada od tega dve tretjini. Tudi se vidi krščanska ljubezen do bližnjega. G. župnik ima v občini eno najlepših posestev in razen tega lepe gozdove. Torej bi lahko tu vzel, da izvrši vsa potrebna popravila. Toda g. župnik prodaja les za svoj žep, od občine pa zahteva, da farovž popravi. Zato mora občina po svojem imeti denar. Naši zastopniki v občinskem odboru so se tej zahtevi uprli, kajti, če ni mogoče misliti na šolo, ki ji manjka tudi še mnogo potrebnih stvari, je greh misliti na eno osebo, ki tega ni potrebna in ki bi si lahko sama pomagala, ne da bi trpelo ubogo ljudstvo. A ni to greh, da si človek, ki nima niti čuta za revno ljudstvo, domišlja, da spada v isto vrsto z Bogom. Tu imamo dokaz krščanske ljubezni do bližnjega. Toda že je tudi pri nas spoznalo ljudstvo, da pristaši klerikalne stranke niso naklonjeni proletarijatu. Začelo je razmišljati in spoznalo je, da se mora združiti v organizaciji KDZ, v organizaciji trpinov. Zavedni možje in fantje so stopili na noge in v kratkem bo ustanovljena organizacija Kmetsko-delavske zveze tudi v Šmartnem na Paki. Pogum!

Politični pregled.

Na washingtonski konferenci so si zastopniki velesil že dovolj pretipali obisti, zato smatrajo, da se konferenca lahko odgodi do Velike noči. Odsek za Daljnji vzhod je izdal sklep, da nobena od držav, ki so bile na tej konferenci zastopane, ne sme skleniti pogodbe, dogovora, sporazuma itd. niti posamič med seboj niti v celoti, ki bi kršili načela, katera je konferenca odobrila dne 22. novembra. To vse so seveda le besede, ker vidimo in čitamo lahko po vseh listih novo strahovito orožje velikanskih oblik, ki ga izdelujejo posamezne države, predvsem Amerika. Predsednik Harding pa pri tem ni kar nič v zadregi in glasno pridiga, da bo svet šele kasneje spoznal dobrine washingtonske konference.

V Egiptu je odstopil ministrski predsednik, ker ni mogel izvesti programa, ki ga je stavil začetkom pogajanj z angleško vlado.

Sovjetska Rusija je priznala tri republike na Kavkazu, ki so se nato združile v „Federacijo transkavkaskih republik“. Prestolnica je v Tiflisu.

Japonci posnemajo Evropece tudi glede atentatov. Te dni je bil poizkušen napad na japonskega ministrskega predsednika, ki pa se ni posrečil.

Med Anglijo in Irsko je končno vendarle prišlo do sporazuma. Irska je dobila obširno

samoupravo in politično samostojnost. Tudi v vojaškem oziru je prišlo do popolnega sporazuma. Vse države ta korak angleške vlade pozdravljajo.

Francoski ministrski predsednik Briand namerava odpotovati v London, kjer bo razpravljal z angleškimi politiki o političnih, gospodarskih in drugih problemih. V Franciji je javno mnenje zelo zadovoljno, da se je sklenil dogovor med Ameriko, Anglijo, Francijo in Japonsko, ker je tako onemogočeno, da bi sodelovala z Japonsko Anglija sama.

V italijanskem parlamentu je ministrski predsednik Bonomi govoril o notranjem političnem vprašanju. Nato mu je večina poslancev izrekla zaupnico. Proti so glasovali Jugoslovenci, Nemci in republikanci. Finančni minister pa je poročal o italijanskih financah. Vtis njegovega govora je naravnost porazen. Italija je na robu gospodarskega propada. Primanjkljaj v državnem proračunu znaša po časopisnih vesteh že tri milijarde lir.

Na seji dunajskega narodnega sveta so razpravljali o odnosih Avstrije do sosednjih držav. Poudarjali so, da je razmerje do Češkoslovaške prav zadovoljivo in da je avstrijska politika na najboljšem potu, da pride do iskrenih odnosov tudi z Jugoslavijo. Kar se tiče pogodbe z Rusijo, so ugotovili, da politična vprašanja ne morejo ovirati vzpostavljenja gospodarskih odnosov. V ostalem zahteva Avstrija, da se tudi velesile drže obveznosti napram njej.

V madžarskem parlamentu pa je bila zanimiva razprava, iz katere se razvidijo podrobnosti povratka kralja Karla na Madžarsko, zlasti pa nagibi, ki so ga privedli do tega, in spletanje njemu naklonjenih politikov.

Turško-grški spor še ni poravnán, dasi se velesile navidez trudijo obe državi pomiriti. — Na Kreti so izbruhnili nemiri, s katerimi je v zvezi znani grški politik Venizelos.

Ljening je priobčil v nekem komunističnem glasilu članek, v katerem pravi, da bo začela Rusija temeljito čiščenje po drugih državah, ko bo zmaga boljševizma popolna. Ko pride ugoden trenutek, bo orožje kapitala obrnila zoper kapitalizem sam. Do tedaj pa da je treba tuliti z volkovi. — V Rusiji vlada še vedno silna lakota.

Do vlade še vedno nismo prišli. Stari lisjak Pašić je preveč previden in je odstopil. Nato je bila poverjena sestava nove vlade demokratu Davidoviču, ki mu tudi še ni uspelo sestaviti kabineta. Kralj je pozval k sebi vojnega ministra. Zato ni izključeno, da pride do vojaške diktature. Tako bomo po treh letih „svobode“ zopet pod zaščito bajonetov, in to vse radi nezmožnosti in strankarske nestrpnosti naših vodilnih politikov.

V Zagrebu so se včeraj vršile volitve v občinski zastop. Dan je bil zelo buren in je potekel med demonstracijami. Od 50 mandatov je dobil Hrvaški blok 36, demokrati 6, cionisti 2, nezavisni delavci 2, Jugoslovenska neodvisna stranka 2, Hrvatska pučka stranka 1, sociali-

stična zaednica 1, radikalci pa nobenega mandata.

Včeraj je bil v Beogradu otvoren kongres radikalne stranke, na katerem bodo razpravljali o notranjih vprašanjih stranke in o stališču, ki ga naj zavzame stranka napram sedanjemu političnemu položaju.

Po svetu.

Kužne bolezni v Rusiji. V Petrogradu so se v zadnjem tednu pojavile epidemične bolezni, zlasti pegasti legar; bati se je, da se bodo zelo razširile.

Krasinu je ameriški konzul v Londonu odklonil vizum za Ameriko.

Novo zatočišče grešnikov. Praški listi poročajo, da pride 5000 Wranglovcev na Češkoslovaško, kjer jih bodo uporabljali pri poljskem delu. 900 jih je že prispelo.

Protidelavski zakon oziroma, kakor ga buržnji imenujejo, protikomunistični zakon je poljski parlament sprejel. Zakon določa do smrtne ječe za zveze s tujino v svrhu izvedbe protidržavnih dejanj. 15 letno prisilno delo za pripravljanje prevratov in sabotaže in smrtne kazni za sodelovanje pri nemirih in sabotažnih dejanjih.

Ogrske strokovne organizacije so imele svoj kongres, na katerem so zlasti sklenili resolucijo za znižanje cen življenjskim potrebščinam in zahtevali odpravo cenzure in omejevanja zorovalne svobode. Sklenili so tudi protest proti reviziji in zahtevo za vrnitev društvenih prostorov. — Na Ogrskem je torej še huda strahovlada.

Nemški kovinarji v prid človeštvu. Kongres obratnih svetov nemške kovinarske industrije je sprejel resolucijo, v kateri zahteva od vlade, da takoj spremeni vse obrate, ki so doslej in zlasti za vojne služili za izdelovanje vojnih sredstev, v obrate, ki bodo izdelovali za družbo koristne produkte.

Na Španskem se pripravljajo hude stvari. Eden izmed vodilnih španskih diplomatov je v razgovoru s tujimi žurnalisti rekel, da je predstoječa ministrska kriza v zvezi s težkimi dogodki, ki se pripravljajo. Gre najbrž za kako revolucionarno gibanje proletarske mase, proti kateri se sedanja vlada ne čuti dovolj močno. Sicer pa je iz Španske težko dobiti kako poročilo, ker je zaprta proti vsemu svetu.

Nemčija zahteva moratorij. Nemška vlada je poslala reparacijski komisiji v Parizu službeno noto, v kateri zahteva moratorij za plačila, ki izvirajo iz versailleske mirovne pogodbe.

Velika rudarska stavka. V ostravsko-karvinskem okrožju je stopilo včeraj zjutraj vse rudarsko delavstvo v stavko. Vlada je skušala pridobiti podjetnike, da podaljšajo pogodbo do konca t. m., toda podjetniki zahtevajo od delavstva večjo produkcijo, ne da bi izboljšali mezde. Doslej stavka okroglo 50.000 rudarjev. Ako bi stavka trajala dalje časa, se stavki pridružijo tudi rudarji drugih okrožij. Vlada se bavi z

Zob.

(27. nadaljevanje.)

Socializem in vera.

Modrovanje navadnega človeka.

Pregovor pravi: „Dobra mera in vaga v nebesa pomaga.“

Socialisti ne maramo tega pregovora! Vemo, da bo propadel vsak pošten trgovec, če bo na vsak meter pridal še en decimeter, na vsak kilogram še 10 dkg, na vsak mernik še en polič. Trgovec, ki tako dela, pa ne propade, ima gotovo prekratek meter, njegov kilogram je gotovo prelahak, njegov mernik premajhen. Žalibog ljudstvo tako rado verjame, če vidi dobro srce! „Celo pest fižola mi je navrgel, res, to je dober človek!“ Tako misli naša ženica. Če bi pa doma zmerila, koliko ji je dal povrhu, bi našla, da vse skupaj s tisto pestjo vred nima polnega litra, da je dal trgovec torej „dobro“ mero, da pa ni dal prave.

Socialisti bi zato ta pregovor radi izpremenili in rekli:

„Prava mera in vaga k sreči pomaga.“ Za vse življenske razmere vemo, da bodo hitro urejene, če jih primemo s pravo mero.

Zato hoče socializem meriti s pravo mero vse, ne le v zasebnem življenju, temveč tudi v javnosti, v državi. Pred vsem hoče meriti s pravo mero tudi davke.

Danes to ni tako. Država pobira davke na podoben način, kakor tisti branjevec, ki daje povrhu, da bo dobra mera. Država predpiše kmetiču 200 K davka, potem mu pa še nekaj odpusti, da bo verjel, da je država dobrega srca in da ima kmete rada. Toda, kakor pri trgovcu nameček, tako pri državi nizki neposredni davek ni prava mera. Kajti država ima še drugo mero, ki je kmetič ne pozna, ker je ne vidi. Od vsake škatljice vžgalice pobira država eno krono davka. To krono mora plačati vsak, kdor kupuje vžgalice, torej tudi tisti „dragi in ljubljani“ kmetič. Če porabiš vsak dan eno škatljico, pa morebiti je še premalo, ker imaš eno v žepu sam, eno žena, eno sin, pa recimo, da porabiš samo eno na dan, koliko davka plačaš na leto od vžgalic? 365 K! Še enkrat toliko kakor neposrednega davka. Pa od vsake stvari, ki jo kupiš, od vsake plačaš davek. Od nekaterih stvari še prav poseben velik davek, n. pr. od vsakega kilograma sladkorja kar 22 K! Izračunaj si, koliko plačaš od sladkorja na leto. Računaj,

drugače boš še naprej mislil, da ima država dobro srce zate!

Socialisti pravimo, da je ta davek krivičen, imenujemo ga posredni davek, radi bi ga pa imenovali **tajni davek**. Tajni zato, ker preprosto ljudstvo ne ve zanj, čeprav pri vsaki priliki govorimo in pišemo o njem. Ljudstvo ne vidi in ne sliši, če pa sliši, nam ne verjame, ker plača ta davek trgovci, on pa le kupi vžgalice, kadar hoče, če noče, jih pa ne kupi. Seveda se moti, ker mora imeti vžgalice ali pa kak drug prižigalnik, ki je seveda tudi — obdavčen!

Dokler bodo davki tako krivično razdeljeni, dokler bo ljudstvo čutilo, čeprav le nezavestno, da ga država odira, tako dolgo je nemogoče vzbuditi v tem ljudstvu vero v državo kot organizacijo ljudstva, temveč bo vsak čutil samo bremena, ki mu jih država nalaga. Torej je uvedba progresivnega dohodninskega davka, kakor ga zahtevamo socialisti, ne le pravična, temveč tudi potrebna, če hočemo, da začno državljanji čutiti z državo. Tega pa kapitalisti ne marajo, ker bi potem ne mogli države več tako molziti. Ljudstvo bo moralo to samo izvršiti, in ker države nima v rokah, mora izvršiti to vsaj v socialističnih organizacijah.

načrtom podržavljenja. Zaupniki strokovnih organizacij in delavski sveti so sklicani na sejo, ki jo bo vodil socialno-demokratski delavski odsek. Stavka utesne trajati dalje časa, ker so podjetniki precej založeni s produkti.

Tedenske vesti.

Nove volitve. Politična situacija v Belgradu je taka, da bo nova vlada najbrže pripravila volitve za narodno skupščino, ker je nastal spor med radikali in demokrati že prevelik. Pašić ne mara demokratov. Radikalni kongres bo dal radikalni stranki nove smernice, ki bodo šle za tem, da se ustvari nova vladna večina.

Glede občinske volilne pravice je ugotovil zakonodajni odsek za volilno pravico enoletno bivanje. Ženska volilna pravica je bila odklonjena. Končno se je sklenilo, da se v občinah, kjer so imeli komunisti relativno večino, izvrše nove volitve, v občinah, kjer so imeli malo mandatov, se pa izvrše dopolnilne volitve. Namerava se uvesti vsaj v šestih mesecih enoten občinski volilni red.

Tiskovni zakon. V Belgradu se je sestel odbor, ki mora izdelati končni načrt novega tiskovnega zakona.

Kakšna je uradna kratica. Finančni minister je odredil, da je treba za dinarje Din in za pare p smatrati kot obvezni uradni kratice v našem prometu.

Gospodarstvo.

Kriza italijanske tekstilne industrije. V zadnjem času je v Italiji ustavilo plačila zopet več velikih tekstilnih tvrdk, med njimi Alfonso Bettini v Pratu, Valabrega et Pescaroto v Turinu, Giacomo Cecherini v Rimu itd.

Železniški material, ki se je ob polomu nahajal na našem ozemlju, pripade po sklepu portoroške konference v celoti nam.

V državi Manitoba v Kanadi sta dva revna Irca odkrila velikansko ležišče zlata. Zlato se nahaja na prostranem polju v pesku do 2 in pol metra globoko.

Bankrotstvo kapitalističnega gospodarstva. Na seji angleške spodnje zbornice je delavski poslanec Clynes podal sledeče zanimive podatke: Od vseh držav so samo Združene države, Holandija, Anglija in Peru dosegle v proračunu ravnotežje, 31 držav je doseglo kritje treh četrtin, 9 držav samo polovico in 11 držav mnogo manj od polovice svojih izdatkov.

Novi bankovci na Ruskem. Sovjetska vlada bo izdala nove bankovce kot zakonito plačilno sredstvo. Novi rublji se bodo zamenjali s sedanjimi v razmerju 1 : 10.

Pridelek sladkorja na Čehoslovaškem. Pridelek sladkorja v kampanji 1920/1921. znaša 7.172.394 metrskih stotov, to je za dva milijona več kot prejšnje leto. — Ako bo sladkor zato kaj cenejši?

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera priznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ lilično mlečno milo najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštino 98 K,

„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 K.

„Elsa“ tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje padanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 K.

Prodajalci ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

Razno: Lilično mleko 15 K; Brkomaz 8 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatljah 30 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 30 K; puder za gospe v vrečkah 5 K; zobni prašek v škatljah 7 K, v vrečkah 5 K; Sachet diševa za perilo 8 K; Schampooon za lasi 5 K; rumenilo 12 listov 24 K; najfinejši parfem po 40 in 50 K; močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poština posebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 358, Hrvaško.

POIZVEDBA.

Janez Brauner, 10 let star, s plavimi lasmi in majhne postave, je bil za svojca pri g. Kaču v Pekrah pri Mariboru. Nekaj časa pred Binkoštnimi prazniki t. l. je šel deček z nekim možem na njivo nabirat zelenjavo za prešiče. Vrnil se ni več. Vse poizvedbe do danes so bile zamanj. Zato prosimo vse občinske urade, vse šole in vso javnost, ki bi o tem kavelela, da poroča tozadevno: Okrožnemu tajništvu JSDS in KDZ v Mariboru, Ruška cesta 5-gospoj Rimerle v Krekovi ulici 24 ali pa občinskemu uradu v Peklu pri Poljčanah.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot.
Oblastem je odgovoren Andrej Svetek.
Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Vabilo na veselico.

Krajevna politična organizacija JSDS v Celju priredi dne 31. decembra 1921 v gostilni „Zeleni travnik“

silvestrov večer

s sledečim sporedom: Ples, petje delavskega pevskega zbora „Naprej“, srečolov, šaljiva pošta itd. Svirala bo dobro znana železničarska godba iz Celja.

Ker je čisti dobiček namenjen v dobre namene, vabimo k obilni udeležbi.
Začetek ob 19. uri.

Čitajte naše brošure!

„Pot k socializmu“

Spisal Dr. Oton Bauer. • Prevaj F. Urtnik.
Cena samo 2 K.

Naroča se pri „Centralnem tajništvu JSDS v Ljubljani, poštni predal 168“.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, registrirana zadruga z omajeno zavezo sprejema hranilne vloge vsake delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolj preizkušena in splošno hvaljena sredstva n. pr.: proti poljskim mišim K 16—, za podgane in miši K 20—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 26—; posebno močna tinktura za stenice K 15—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 10—; mazilo za uši pri živini K 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 10—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE

= TRST — AMERIKA =

New-York — Buenos-Aires —
Rio di Janeiro — Santos
Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

Konzumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Ljubljana

Poštni čekovni urad št. 10.532.
Brzjav. nasl.: Kodes Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

sprejema **hranilne vloge** in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po **4 1/2 %** večje vloge proti **5 %** polletni odpovedi po

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah: Centrala v Ljubljani ali pa podružnice, 6 v Ljubljani, dalje Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Sava, Kor. Bela, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II.

Sodrugi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes **nad 3 milijone kron.**

Član društva postane lahko vsak. — Pristopa se lahko v vseh gori imenovanih podružnicah.

Pristopnina 10 K. Delež 200 K.

Nakupovalna zadruga

r. z. z. o. z.

v Ljubljani.

Telefon interurb. 13.213.365.

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno, špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. — — —

Uvoz

Izvoz

„Brzjavni naslov Nakupovalna Ljubljana“.

Čekovni račun št. 10.473.